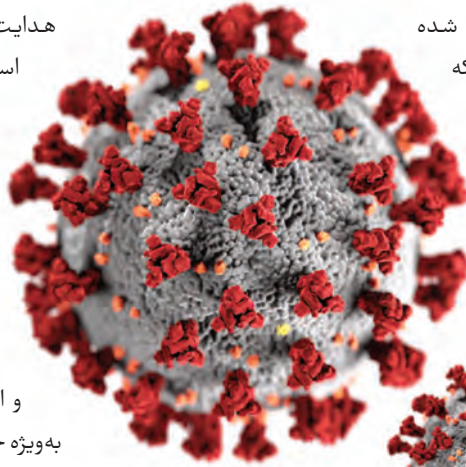

دولت برای کاهش آثار اقتصادی کرونا بر تولید و معیشت مردم اقداماتی را انجام داده است و برنامه‌هایی مانند حمایت از بنگاه‌های اقتصادی یا پرداخت بسته‌های حمایتی به سرپرستان خانوارها هم دارد؛ اما به دلیل اینکه آمار جامعی در این موارد وجود ندارد، ممکن است این سیاست‌ها دقیق عمل نکنند و لازم است یک‌بار برای همیشه طرح جامعی برای رسیدن به اطلاعات و آمار مشاغل و سرپرستان خانوار... اجرا شود تا در مواقع ضرورت بتوان بر مبنای آن عمل کرد.

بحران شیوع کرونا در میان کشورهای درگیر مشترک است؛ اما مواجهه با تحریم، تنگنای مالی دولت، تورم بالا و بازارهای مختلف مستعد التهاب (نظیر ارز، طلا و مسکن) درد مشترک میان این کشورها نیست. در حقیقت می‌توان گفت درحالی‌که کشورهای دیگر فقط با بحران کرونا دست‌وپنجه نرم می‌کنند، ایران در میانه نبردی سخت با حریفانی سرسخت، با کرونا به‌عنوان حریفی جدید که به جمع سایرین پیوسته، روبه‌رو است. تنگنای مالی دولت دست ما را بسته است؛ آن هم در شرایطی که قبل از کرونا برای بودجه ۹۹ کسری داشت و اکنون باید هزینه آثار اجتماعی و اقتصادی کرونا را هم بپردازد. این در حالی است که صندوق بین‌المللی پول کمک مالی به کشورهای در حال مبارزه با کرونا را در دستور کار خود قرار داده، ولی تحریم اجازه ورود هیچ کمکی به میدان نبرد را نمی‌دهد! در این میان تورم و بازارهای ملتهب نیز منتظرند تا با یک حرکت اشتباه، ضربه سنگینی بزنند. به این ترتیب، ناگزیریم ضمن پاسخ به هر یک از حریفان، رفتار سایر حریفان را نیز در نظر داشته باشیم و اگر بدون توجه به شرایطی که در آن قرار داریم با کرونا مواجه شویم زخم‌هایی ماندگارتر و دردناک‌تر در انتظارمان است.

با وجود این، به نظر می‌رسد نه تنها مردم، بلکه سیاست‌گذاران نیز تصویر روشنی از فضای کنونی،

ولی آثار و نتایج آن ممکن است بار اضافه به جامعه تحمیل کند و برای پیشگیری از این مسئله لازم است آثار و نتایج آن به‌ویژه در بخش معیشتی مدیریت شود. جلوگیری از افزایش آمار بیکاری، حمایت از مشاغل فصلی، مدیریت توزیع کالاهای اساسی و کنترل قیمت‌های آن‌ها و مدیریت و هدایت نقدینگی شناور مواردی است که باید به آن‌ها توجه گردد. اگرچه در کوتاه‌مدت سیاست‌های حمایتی مثل کمک‌های معیشتی می‌تواند به کاهش مشکلات منجر شود، در بلندمدت لازم است که سیاست‌های رونق تولید و افزایش صادرات غیرنفتی به‌ویژه حوزه پترو - پالایشی و معادن مورد توجه قرار گیرد.

نارضایتی‌های اجتماعی حول محور مسائل معیشتی و اقتصادی بوده است و این نگرانی وجود دارد که بحران کرونا تأثیر مستقیمی بر تولید و وضعیت معیشتی جامعه گذاشته باشد. این مسئله بیشتر در مشاغلی مشاهده می‌شود که ارتباط مستقیمی با مسئله کرونا دارند و منجر به تعطیلی یا نیمه تعطیلی آن‌ها شده است. باید یادآور شد که میزان صادرات نفت ایران کاهش یافته و دولت با کسری بودجه مواجه است. همچنان که

در برهه بروز بحران، اتخاذ سیاست حمایتی چگونه باید باشد؟

فخاری: محدودیت‌های اجتناب‌ناپذیر موجب ایجاد اخلال و آسیب در بسیاری از مشاغل به‌ویژه بخش خدمات شد و در واقع کشور را درگیر بحران‌های سه‌گانه «پزشکی»، «اقتصادی» و «سلامت ذهنی» کرد. مختصات بنیادی زندگی میلیون‌ها نفر دچار تحولاتی گشت که از پرواز، سیاحت و زیارت در دوران تعطیلات گرفته تا ارتباطات جسمانی هر روزه افراد تأثیر گذاشت.

شیوع بیماری کووید-۱۹ در جهان، کشورهای مختلف را بر آن داشته است تا سیاست‌های متنوعی را برای مقابله با گسترش ویروس و تخفیف آثار نامطلوب رفاهی و اقتصادی آن اتخاذ کنند. به دلیل ماهیت یکسان شوک، بسیاری از کشورها سیاست‌های مشابهی برای مواجهه با بحران اتخاذ کرده‌اند. پس از اتخاذ سیاست‌های کنترلی برای جلوگیری از شیوع بیماری و توسعه نظام سلامت به‌عنوان نخستین و اصلی‌ترین پاسخ، انواع سیاست‌های انبساطی مالی و پولی، نظیر پرداخت‌های حمایتی به خانوارها و کسب‌وکارهای آسیب‌دیده و تزریق اعتبار و نقدینگی برای تحریک تقاضا و حفظ تولید، مورد توجه قرار گرفته است.

گفته شد احتمال نارضایتی اجتماعی بیشتر مربوط به طبقات پایین جامعه و حاشیه‌نشین‌ها است و تشدید مسائل معیشتی ممکن است بار اضافه به آن‌ها تحمیل و زمینه شکل‌گیری اعتراضات اجتماعی را فراهم کند؛ اما نمی‌توان بحران کرونا را به‌خودی‌خود متغیر اصلی این مسئله دانست، بلکه می‌تواند به‌عنوان متغیر تشدیدکننده عمل کند.

گفتنی است دولت برای کاهش آثار اقتصادی کرونا بر تولید و معیشت مردم اقداماتی را انجام داده است و برنامه‌هایی مانند حمایت از بنگاه‌های اقتصادی یا پرداخت بسته‌های حمایتی به سرپرستان خانوارها هم دارد؛ اما به دلیل اینکه آمار جامعی در این موارد وجود ندارد، ممکن است این سیاست‌ها دقیق عمل نکنند و لازم است یک‌بار برای همیشه طرح جامعی برای رسیدن به اطلاعات و آمار مشاغل و سرپرستان خانوار... اجرا شود تا در مواقع ضرورت بتوان بر مبنای آن عمل کرد.

بنابراین بحران کرونا به‌خودی‌خود به اعتراضات اجتماعی منجر نمی‌شود؛

